

УДК 371.321.4

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1-47>**Анна ВОЗНЮК,***orcid.org/0000-0002-1461-149X**старший викладач кафедри дошкільної освіти**Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»**(Дніпро, Україна) a.a.vozniuk@ukr.net***Юлія ПОЛЄВА,***orcid.org/0009-0003-7486-8523**в.о. директора**Дніпровської гімназії №80 Дніпровської міської ради, вчитель інформатики**(Дніпро, Україна) sz080@dhp.dniprorada.gov.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГАДЖЕТІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах воєнного стану через вторгнення Росії на територію України, більшість освітніх закладів України були вимушені перейти в дистанційний формат навчання, який передбачає активну взаємодію учасників освітнього процесу в реальному часі віддалено, за допомогою окремих інформаційно-цифрових технологій, зокрема гаджетів.

До сучасних гаджетів доцільно віднести всі технічні засоби, які можуть бути використані в будь-який момент часу, практично в будь-якому місці. Особливістю гаджетів є їх можливість мобільного доступу до мережі інтернет, що дозволяє його користувачу використовувати інформаційно-цифрові технології без прив'язування до конкретного робочого місця.

При організації дистанційного навчання в тих умовах, які ми наразі маємо, варто звернути увагу на можливість їх використання в освітній діяльності.

Дистанційна освіта пропонується здобувачам у двох основних формах: синхронно та асинхронно. І в тому і іншому випадку виникає потреба в активному використанні технічних засобів та технологій, які надають можливість доступу до інформації та безпосередньої взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу. Наявність комп'ютерів, для вирішення даної проблеми, є актуальною, але зважаючи на рівень мобільності сучасної людини, виникає потреба в активному використанні мобільних технічних пристроїв – гаджетів.

До найпоширеніших гаджетів належать мобільні пристрої, якими користується кожна сучасна людина, тому саме їх ресурсні можливості необхідно вміти використовувати у власній освітній діяльності.

У статті, на основі власного досвіду, пропонується короткий огляд основних освітніх платформ, застосунків, які можуть бути використані при організації дистанційного навчання із використанням мобільних пристроїв, визначено їх переваги та недоліки у порівнянні між собою.

Окремо розглянуто особливості підготовки майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти, зазначено специфіку використання мобільних пристроїв як для здобуття знань, у фаховій підготовці під час дистанційного навчання, а також визначено особливості формування інформаційно-цифрової компетенції при їх подальшій взаємодії із дітьми, та їх батьками у подальшій педагогічній діяльності.

Ключові слова: *гаджети, мобільні пристрої, мобільні застосунки, дистанційне навчання, дошкільна освіта, майбутні фахівці.*

Anna VOZNIUK,
orcid.org/0000-0002-1461-149X
Senior Lecturer at the Department of Preschool Education
Donbas State Pedagogical University
(Dnipro, Ukraine) a.a.vozniuk@ukr.net

Yuliya POLYEVA,
Acting Director
Dnipro Gymnasium № 80 of Dnipro Council, Computer Science Teacher
(Dnipro, Ukraine) sz080@dhp.dniprorada.gov.ua

FEATURES OF USING GADGETS TO TRAIN FUTURE SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION

In the conditions of martial law due to the invasion of Russia on the territory of Ukraine, most educational institutions of Ukraine were forced to switch to a distance learning format, which involves active interaction of participants in the educational process in real time remotely, with the help of certain information and digital technologies, in particular gadgets.

Modern gadgets should include all technical means that can be used at any time, almost anywhere. A feature of gadgets is their mobile access to the Internet, which allows its user to use information and digital technologies without being tied to a specific workplace.

When organizing distance learning in the conditions we currently have, it is worth paying attention to the possibilities of their use in educational activities.

Distance education is offered to applicants in two main forms: synchronously and asynchronously. In both cases, there is a need for active use of technical means and technologies that will provide access to information and direct interaction with other participants in the educational process. The availability of computers to solve this problem is relevant, but taking into account the level of mobility of a modern person, there is a need for active use of mobile technical devices – gadgets.

The most common gadgets include mobile devices, which every modern person uses, therefore it is necessary to be able to use their resources in one's own educational activities.

The article, based on personal experience, offers a brief overview of the main educational platforms, applications that can be used in the organization of distance learning using mobile devices, and defines their advantages and disadvantages in comparison with each other.

The specifics of the training of future specialists in the field of preschool education are considered separately, the specifics of using mobile devices both for acquiring knowledge and in professional training during distance learning are specified, and the specifics of the formation of information and digital competence during their further interaction with children and their parents in the further pedagogical process are determined. Activity.

Key words: *gadgets, mobile devices, mobile applications, distance learning, preschool education, future specialists.*

Постановка проблеми. Дистанційне навчання – це навчання яке ґрунтується на безпосередній взаємодії між викладачем та здобувачем освіти, але, при цьому, кожен із них перебуває в іншому місці. Дистанційна форма навчання набула популярності після того, як спалахнула пандемія COVID-19, але в період війни вона стала провідною формою освітньої діяльності.

Організація дистанційного навчання вимагає активного використання інформаційно-цифрових технологій, які здатні забезпечити можливість здобувача освіти долучатись до онлайн-конференцій, відвідувати навчальні заняття у віддаленому форматі, а також виконувати поставлені перед ними завдання. Закономірно виникає проблема технічного забезпечення для якісної організації освітнього процесу, саме тому актуальності набуває питання активного використання смартфонів, як індивідуальних технічних засобів, що можуть

забезпечити здобуття якісної професійної освіти в умовах війни, як за дистанційного, так і за змішаного форматів навчання.

Аналіз наукових досліджень. Процес організації дистанційного навчання досліджувався як світовими, так і українськими науковцями, зокрема проблему організації дистанційного навчання та визначення його ключових аспектів описують М. Аллен, Б. Хан, М. Торп, Дж. Даніель, Д. Кіган, М. Мур, Д. Шейк, О. Петерес та інші. Серед вітчизняних науковців В. Кухаренко, визначала основні змістовні лінії дистанційного навчання, Г. Беленька, Н. Грама, Л. Зданевич, Н. Лисенко, З. Плохій розкривають особливості організації фахової підготовки здобувачів освіти вищих навчальних закладів, Т. Олійник, Н. Сиротенко, О. Андреев, М. Бухаркіна досліджують та висвітлюють психолого-педагогічні аспекти дистанційного навчання, а Н. Бахмат, В. Бикова,

І. Дзегельюнок, О. Косенчук, Л. Калініна, А. Молчанова описують особливості використання інформаційно-цифрових технологій при організації дистанційного формату навчання.

Мета статті полягає в тому, щоб розглянути особливості використання гаджетів при підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти, зокрема на прикладі власного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Трансформація освіти, це процес, який є безперервним і ґрунтується на постійному впровадженні в освітню діяльність новітніх технологій, технологій, які забезпечать якісну освіту як в закладах загальної середньої освіти, так і в закладах фахової підготовки, варто зауважити, що реалізація освітнього процесу, в даному аспекті, зумовлена цілим рядом нормативно-правових актів, зокрема Державною національною програмою «Освіта України XXI століття», Національною доктриною розвитку освіти 2021-2023 (Нац. Доктрина, 2021), Законом України про освіту («Про освіту», 2017).

Особливості впровадження технології дистанційного навчання визначені Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, яка вимагає від сучасного здобувача освіти, вільно володіти інформаційно-цифровими технологіями та активно їх використовувати у власній освітній діяльності та постійно працювати над розвитком власної інформаційно-цифрової компетентності (Концепція розвитку, 2000).

За період пандемії було розроблено та запроваджено в роботу чимало новітніх, на той момент, технологій дистанційного навчання, які, більшою мірою, вимагали використання комп'ютера та перебування здобувача освіти на власному робочому місці, але на сьогоднішній день технології дистанційного навчання зазнали чималих трансформацій, що дозволило використовувати ті самі освітні ресурси та застосунки, не лише за допомогою комп'ютера, а й з допомогою власного мобільного телефону або інших гаджетів.

Гаджети – це інформаційно-комунікаційні технічні засоби, які забезпечують мобільність користувача, без прив'язування його до конкретного робочого місця. До переліку гаджетів можна віднести: планшет, ноутбук, міні ПК, смартфон і т. п. (Гладченко, 2022). Зважаючи на те, що сучасний мобільний телефон – це цілий світ, який можна помістити в одному пристрої, що наявний у кожної людини, виникла потреба в активному його використанні для освітньої діяльності під час дистанційного навчання.

Наразі для освітньої діяльності розроблено цілий комплекс застосунків, які з легкістю вста-

новлюються на мобільні пристрої, та, за наявності інтернету, можуть активно використовуватись у будь-якому місці в будь-який момент часу. Ці застосунки, з легкістю, встановлюються як на планшети, так і на персональні комп'ютери, єдине що потрібно, вміти ними користуватись.

При підготовці майбутніх фахівців будь-якої галузі, більшість застосунків збігаються, але пріоритети визначаються навчальним закладом або окремим викладачем. У нашому дослідженні основний акцент ми робимо на особливості підготовки майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, яка має свою специфіку та неоднозначність, визначену фахом.

Розглянемо які саме мобільні застосунки є найбільш доцільними при організації освітнього процесу в дистанційному форматі.

Найпоширеніший варіант застосунку, який є просто розширенням для системи Android – Google class. Даний застосунок може бути встановлений як на мобільний пристрій, так і на комп'ютер і на планшет, він передбачає створення особистого кабінету, який буде активно використовуватись у освітній діяльності. Перевагою даного застосунку є його простота і зрозумілість як для дорослого, так і для дитини. Індивіду пропонується просто приєднатись за конкретним посиланням в певний клас, де він зможе знайти всю необхідну інформацію, яка надається викладачем.

Зважаючи на те, що дистанційне навчання реалізується у двох форматах синхронно та асинхронно, то саме Google class є для цього максимально адаптованим. Разом із самим застосунком доцільним є використання таких розширень як Google meet, Google jamboard, Google document, Google form. Комплекс цих застосунків не займає багато місця на мобільному пристрої, не викликає його перевантаження, але дозволяє здобувачу освіти використовувати їх в будь-який момент часу, переглянути матеріали використані під час навчального заняття, а разом із тим, пройти контрольні заняття, які подаються у вигляді окремих форм. Головною перевагою даного комплексу програм є те, що вони є абсолютно безкоштовні, просто потрібно вміти ними користуватись.

Перед викладачем стоїть завдання створити відповідний курс з відповідної дисципліни, за рахунок наявного переліку електронних адрес, додати до класу здобувачів освіти, та запрошувати їх на онлайн-зустрічі за окремими посиланнями, або розмішувати інформацію до курсу, окремого заняття.

При плануванні синхронного заняття, викладач надає здобувачам освіти посилання на Google

meet, прикріплює до заняття всю необхідну інформацію та зазначає час зустрічі.

Здобувачі освіти, в свою чергу, маючи відповідні розширення мають можливість не лише приєднатись до онлайн-зустрічі, в зазначений час з будь-якого місця, а й можуть, за власної відсутності, самостійно опрацювати наданий навчальний матеріал, зберегти його та використати за потреби. Перевагою гаджетів, в даному спрямуванні, є те, що всі вони оснащені відеокамерами, передбачено використання навушників, або є вбудовані динаміки та мікрофон, доступно підключення до мобільного інтернету, що дозволяє здобувачу освіти використати його у відповідний час.

Приємним бонусом є і те, що на кожному телефоні є онлайн Google-календар, в який викладач може вносити нагадування про заплановану відео зустріч, тому все що вимагається від здобувача освіти, це просто його активувати та дозволити активно використовувати. Таким чином, у телефоні здобувача освіти формується активний розклад із нагадуваннями про навчальні заняття онлайн.

Асинхронне заняття передбачає самостійне опрацювання навчального матеріалу, який надається викладачем для вивчення певної теми. Вагомою перевагою є те, що до кожного окремого уроку можна додавати посилання на відеоматеріали або окремі інтернет-ресурси, які викладач визначає як доцільні при вивченні даної теми.

Асинхронне заняття може бути опрацьоване здобувачем освіти у будь-який момент часу, тоді, коли йому буде зручно. Щодо гаджетів, то їх використання на асинхронних заняттях значно зручніше ніж комп'ютера. Мобільність пристрою дозволяє переходити за наданими викладачем посиланнями, встановлені розширення дозволяють відкривати віртуальні документи, та, за потреби в них можна друкувати, так само як і на ПК. Навіть виконання практичних завдань є не просто доступним, а зручнішим саме за допомогою гаджетів через те, що мобільні застосунки перемикаються з вкладки на вкладку за доли секунди і не викликають перевантаження системи телефону або планшета.

Наступний застосунок, який є доцільним для проведення синхронного заняття в режимі відеоконференції – Zoom. На гаджетах дана програма може використовуватись лише у вигляді окремого застосунку, в той самий час на ПК додаткових застосунків або розширень встановлювати не потрібно.

Перевагою даного застосунку є те, що викладач може залучати учасників освітнього процесу

до групової роботи, створюючи, на момент виконання окремого завдання, окремі кімнати, де студенти мають можливість обговорити досліджувану проблему. На відміну від Google class, для проведення асинхронних занять використання даного застосунку є недоцільним.

MOODLE так само як і Google class передбачає створення особистої сторінки здобувача освіти, яка прив'язується до окремого курсу та цілого комплексу навчальних дисциплін. Перевагою даної платформи, на відміну від Google class, є те, що вона дає доступ до загального архіву навчального закладу, адже дана система формує власну мережу навчального закладу, доступ до якої мають лише зареєстровані учасники освітнього процесу.

Якщо зважувати на інші переваги та недоліки даної освітньої платформи, то вона, по своїй суті, має рівно ті самі можливості що й застосунки та розширення запропоновані системою Android, які вже встановленими на мобільні пристрої, але вона вимагає встановлення даного застосунку на гаджет та постійного підтвердження логіну та паролю при вході в систему.

При підготовці фахівців галузі дошкільної освіти перед викладачами стоїть окреме завдання – навчити майбутніх фахівців працювати з даними застосунками як здобувач освіти, а паралельно як викладач, який буде вступати у взаємодію з дітьми дошкільного віку. Саме для формування даних практичних навичок.

Виходячи з того, що студент, під час фахової підготовки має набути певного комплексу знань та вмінь, майбутнім фахівцям галузі дошкільної освіти пропонується використання можливостей системи Android безпосередньо. Так студенти мають не просто використовувати перелічені вище застосунки, вони мають вміти користуватись ними і як викладачі, і як здобувачі освіти.

Для формування навичок роботи у ролі викладача, на практичних заняттях з фахової підготовки, зокрема «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми», «Вступ до спеціальності» і т. п. майбутнім фахівцям, на період вивчення певної теми, пропонується самостійно створювати окремий кабінет, в якому вони є головними, тобто можуть спробувати себе у ролі викладача. Разом із тим, вони вчать додавати своїх колег таким чином, як вони мають додавати свої майбутніх підопічних, готують та розміщують інформацію в стрічці, роблять підбірку посилань на першоджерела, а також вчать надавати доступ до власних розробок. Формування даних навичок має провідну роль у майбутній педагогічній діяльності, адже це дозволить майбутнім фахівцям пояснити користу-

вачам гаджетів, у системі дошкільної освіти, які можливості вони мають, і як ними користуватись.

В реаліях сьогодення потрібно також розуміти, що майбутні фахівці дошкільної галузі, за умови реалізації дистанційного навчання у закладах дошкільної освіти, будуть працювати із дітьми дошкільного віку та їх батьками, а, більшою мірою, цифрові пристрої, які буде використовувати дитина, це ніщо інше як телефони батьків, які не завжди готові встановлювати на мобільні пристрої додаткові розширення та застосунки, тому формуючи практичні навички, вчимо майбутніх фахівців використовувати переваги месенджерів, таких як Viber, Whats app, Telegram.

Усі три месенджери мають свою подібність, в них можна створювати групові чати, до яких додається велика кількість учасників, що дозволяє викладачу надавати перелік теоретичної інформації до уроку, відповідно до зазначеного фаху, актуальнішим є використання ілюстративного матеріалу, який надається в групі у вигляді фото. Використання ілюстрацій є сприятливим і для дітей дошкільного віку, і для батьків, які є посередниками при передачі даної інформації своїм дітям, тому майбутній фахівець учиться зберігати на власний гаджет інформацію, за потреби, редагувати її за допомогою розширень та застосунків, які є на мобільних пристроях, та, після цього, надає її в групові чати батькам. Якщо оцінювати якість передачі інформації, обмеження, які пропонуються месенджером, то найзручнішим у використанні є Telegram, який має як можливості месенджера, так і додаткові розширення, що можуть бути використані майбутнім фахівцем у роботі.

При проведенні синхронних занять із дошкільнятами, потрібно вміти їх зацікавлювати пропонуванням видом роботи, саме тому, використовуючи можливості месенджерів, майбутні фахівці навчаються створювати відео-конференції, тривалість яких не перевищує 15 хвилин, за які, вони пропонують до розгляду одну із тем, яка є визначена програмою вищого навчального закладу, але є підґрунтям для формування базових цифрових умінь та навичок у майбутнього фахівця, при взаємодії із дітьми у майбутньому.

Формування та розвиток інформаційно-цифрової компетенції майбутніх фахівців галузі

дошкільної освіти передбачає також наявність умінь використовувати інші цифрові технічні засоби не лише телефони, адже очний формат навчання вже є частково відновленим на окремих територіях України, і робота у звичайному форматі вимагає наявних умінь користування комп'ютером, ноутбуком, вміння шукати та передавати інформацію із посиланням на першоджерела та дотриманням академічної доброчесності, але зважаючи на те, що ці всі навички у майбутніх фахівців сформовані ще зі школи, доцільним є лише вдосконалення даних навичок, та використання їх і у роботі із гаджетами (Косельчук, 2022).

Висновки. Якісна підготовка майбутніх фахівців будь-якої галузі ґрунтується на формуванні цілого комплексу компетенцій, умінь та навичок. Якщо ж мова йде про підготовку фахівців педагогічного фаху, зокрема галузі дошкільної освіти, то виникає потреба у формуванні окремих, професійних якостей, які стають запорукою успішної роботи майбутнього фахівця.

Реалізація освітнього процесу в дистанційному форматі викликала ряд змін в освітній діяльності та підготовці майбутніх фахівців, що зумовило потребу у формуванні навичок активного використання гаджетів. Смартфони, які є у кожній сучасній людині, є не лише засобами зв'язку, вони є технічними пристроями, які можуть активно використовуватись в освітній діяльності для здобуття знань та якісної фахової підготовки, єдиною умовою, яка є додатковою, це встановлення на гаджет відповідних розширень та застосунків.

Підготовка сучасних майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти включає в себе кілька додаткових моментів, зауважуючи, що діяльність дошкільнят може бути організована в дистанційному форматі, які забезпечують формування окремого комплексу умінь та навичок, що спрямовані не лише встановлення активної взаємодії із дошкільнятами та їх батьками, а й без додаткового навантаження на батьківські гаджети, дозволить долучити дітей до освітньої діяльності в дистанційному форматі.

Майбутній вихователь має не лише вміти працювати з дітьми дошкільного віку офлайн, а й в дистанційному форматі, саме тому вміння вдало користуватись власним смартфоном набуває додаткової значущості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти: державний стандарт дошкільної освіти: нова редакція: наказ МОН України № 33 від 12.01.2021 р. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_re-daktsiyu%20Bazovoho20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Гладченко О., Ратушняк Т., Беспарточна О. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології для забезпечення якісного дистанційного навчання. Теорія і практика управління соціальними системами. 2022. № 2. С. 76–91.
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.). 2000. С. 8–9. URL: https://vnm.edu.ua/downloads/other/konc_rov_dystan_osv.pdf
4. Косенчук О. Дошкільна освіта в Україні: нові реалії та перспективи. Педагогічні науки. 2022. № 79. С. 151–155.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2021–2030 роки. URL: http://meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
6. «Про освіту» Закон України від 2017 р. URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayinypro-osvitu>.
7. «Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 №2628-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення: 21.01.2024)

REFERENCES

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity: derzhavnyi standart doshkilnoi osvity: nova redaktsiia [Basic component of preschool education: state standard of pre-school education: new edition]: nakaz MON Ukrainy No 33 vid 12.01.2021 r. Min-isterstvo osvity i nauky Ukrainy. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_re-daktsiyu%20Bazovoho20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian]
2. Hladchenko, O., Ratushniak, T., & Bespartochna, O. (2022). Suchasni informatsiino – komunikatsiini tekhnolohii dlia zabezpechennia yakisnoho dystantsinoho navchannia [Modern information and communication technologies to ensure high-quality distance learning]. Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy [Theory and practice of social systems management], 2, 76–91 [in Ukrainian]
3. Kontseptsiiia rozvytku dystantsiinoi osvity v Ukraini [The concept of distance education development in Ukraine]. (zatverdzheno Postanovoiu MON Ukrainy V.H. Kremenem 20 hrudnia 2000 r.). 2000. 8–9 91 [in Ukrainian]
4. Kosenchuk, O. (2022). Doshkilna osvita v Ukraini: novi realii ta perspektyvy [Preschool education in Ukraine: New realities and prospects]. Pedagogichni nauky [Pedagogical sciences], 79, 151–155 [in Ukrainian]
5. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2021–2030 roky [National strategy for the development of education in Ukraine for 2021–2030] URL: http://meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf. [in Ukrainian]
6. «Po osvitu» [Law of Ukraine «On Education»], Zakon Ukrainy vid 11.09.2017. URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayinypro-osvitu>. [in Ukrainian]
7. Pro doshkilnu osvitu [On preschool education]: Zakon Ukrainy vid 11.07.2001 №2628-III. Retrieved from URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> [in Ukrainian]